

ЛЮДИНОЗНАВЧІ СТУДІЇ

Серія «Педагогіка», 6/38 (2018), 267–276

HUMAN STUDIES

Series of «Pedagogy», 6/38 (2018), 267–276

УДК 378.147-057.875(438)

РОГОЗИНЬСКА Катерина – доктор, ад'юнкт кафедри медіа та мистецької освіти, Університет імені Яна Кохановського у Кельцах, Польща (krogozinska@ujk.edu.pl)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6867-0834>ResearcherID: <http://www.researcherid.com/rid/D-5074-2018>DOI: <https://doi.org/10.24919/2313-2094.6/38.121436>

Бібліографічний опис статті: Rogozińska, K. (2018). Aksjologiczny wymiar edukacji muzycznej w kształceniu studentów. *Людинознавчі студії: зб. наук. праць ДДПУ імені Івана Франка. Серія «Педагогіка», 6/38, 267–276.* doi: 10.24919/2313-2094.6/38.121436.

Історія статті

Одержано: 20 вересня 2017

Подано до редакції: 15 лютого 2018

Прорецензовано: 17 листопада 2017

Доступ он-лайн: 5 квітня 2018

AKSJOLOGICZNY WYMIAR EDUKACJI MUZYCZNEJ
W KSZTAŁCENIU STUDENTÓWАКСІОЛОГІЧНИЙ ВИМІР МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ
У ВИХОВАННІ СТУДЕНТІВ

Анотація. Цінності завжди були одним з найважливіших напрямів досліджень у теорії і практиці виховання. У статті розкрито цінності як основу для сприйняття соціальних, природних та культурних явищ. Обґрунтовано, що музика як носій цінностей є однією з важливих дисциплін у вихованні підростаючого покоління, а музичне виховання, засноване на самовираженні, має бути належним чином спрямоване вчителем, щоб молода особа могла вибрати цінні твори в дорослому віці. Визначено, що функції музики використовуються в естетизації повсякденного життя.

Аксіологічний вимір освіти характерний для багатьох сфер дитячої діяльності, наприклад, у дошкільному середовищі, музиці, мистецтві або ручній праці. У дошкільних установах мистецтво повинно бути показано чітко і виразно, щоб краса, закладена в ньому, передавалася дитині через форми, кольори та звуки. Цінності, представлені у такий спосіб, є основою для сприйняття соціальних, природних та культурних явищ.

Доведено, що аксіологія відіграє особливу роль у педагогіці, оскільки освіта не може бути відокремленою від цінностей. Вони є суттєвим питанням у загальному процесі навчання, його основою. Аксіологія дуже часто включається до контексту педагогіки. Як правило, це освіта для цінностей, виховання цінностей. Освіта для цінностей навчає людей компетенції. Зі свого боку, виховання цінностей передбачає формування аксіологічної орієнтації, яка є функцією зрілості, готовності до свідомого та відповідального вибору цінностей, реагування на них.

Зроблено висновок, що музика як носій цінностей є однією з дисциплін у вихованні молодшої людини з дошкільного віку. Проте музичне виховання, засноване на самовираженні, має бути належним чином спрямоване вчителем, щоб він міг вибрати цінні твори в дорослому віці. Виходячи із самовираження, вчитель повинен належним чином керувати цією діяльністю у дорослому житті. Музика приносить багато відчуттів і емоцій, супроводжує нас у багатьох життєвих ситуаціях, а також під час розваг та ігор, це засіб викликати почуття захоплення та емоцій, є засобом збагачення якості життя.

Ключові слова: аксіологія, дитина, вчитель, музична освіта, Польща.

Wartości od zawsze stanowiły jeden z ważniejszych obszarów badań w odniesieniu do procesu wychowania. Edukację opartą na wartościach można odnaleźć na wielu płaszczyznach działania dzieci na przykład w środowisku przedszkolnym, w ekspresji muzycznej, plastycznej czy technicznej. Konkludując w przedszkolu sztuka powinna być pokazywana w czytelny, wyrazisty sposób, tak aby zawarte w niej subtelne piękno, dobro, przemawiały do najmłodszych poprzez formy, barwy czy dźwięki. Przedstawione w ten sposób wartości są podstawą postrzegania zjawisk społecznych, przyrodniczych, kulturowych. Tak więc aksjologia pełni w pedagogice szczególną rolę. Bowiem nie należy oddzielać wychowania od wartości. Są one bowiem istotnym zagadnieniem w całościowym procesie edukacji – są jej podstawą. Można także wnioskować, iż muzyka jako nośnik wartości jest jedną z ważnych dyscyplin w kształceniu młodego człowieka. Jednakże edukacja muzyczna oparta na ekspresji własnej musi być odpowiednio ukierunkowana przez nauczyciela, aby w dorosłym życiu wybierał on dzieła wartościowe. Muzyka towarzyszy człowiekowi w licznych sytuacjach życiowych, a także podczas rozrywki i zabawy, jest środkiem wzbudzającym poczucie fascynacji i wzruszeń, doznawania intelektualnych olśnień, środkiem wzbogacania jakości życia. Jej różnorodne funkcje wykorzystuje się również w funkcji estetyzującej życie codzienne.

Problemem aksjologii zajmowało się i nadal prowadzi na ten temat badania wielu polskich naukowców. Można tu wymienić: Władysława Tarkiewicza, Romana Ingardena, Karola Kotłowskiego, ks. Józefa Tischnera,

Heliodora Muszyńskiego, Władysława Stróżewskiego. W swoich pracach definiowali pojęcie, omawiając jego treści.

Termin aksjologia pochodzi od greckich słów *axios* – oznaczający to, co godne, cenne, warte i *logos* – wiedza, nauka. Został on użyty w języku filozofii na początku XX wieku (Błasiak, 2009, s. 14). Aksjologia to nauka, która ocenia rzeczy pod kątem ich wartości, ich znaczenia czy użyteczności. Stanowi nierozłączną część filozofii, także podstawę nauk humanistycznych. Występuje w psychologii, pedagogice czy socjologii. Odnosi się także do nauk ontologicznych, epistemologicznych, metodologicznych, socjologicznych i kulturowych (Błasiak, 2009, s. 15–16). Wincenty Okoń w *Nowym słowniku pedagogicznym* podaje, iż: *«aksjologia to nauka o wartościach, teoria – wartości. Ogólna zajmuje się badaniem wartości, ich hierarchii i systemów, a szczegółowa – jako dziedzina zainteresowania różnych dyscyplin – rozpatruje związane z nimi wartości: moralne, estetyczne, ekonomiczne, poznawcze»*. W ujęciu pedagogicznym – *«aksjologia pedagogiczna to jedna z odmian aksjologii szczegółowej, zajmująca się – jako dział pedagogiki ogólnej – tymi wartościami, które wychowanie ma zaszcześcić w wychowankach»* (Okoń, 2001, s. 18).

Wiele też można spotkać klasyfikacji wartości. Wśród nich Roman Ingarden wyróżnił między innymi: estetyczne i moralne (Ingarden, 1966, s. 78–80).

Aksjologiczne podstawy edukacji

Od zawsze stanowiły one jeden z ważniejszych obszarów w całościowym procesie wychowania. Od samego początku rodzice i nauczyciele powinni przybliżać wartości dzieciom. Marian Nowak twierdzi, że, wartości są potrzebne człowiekowi, aby otwierały go na możliwości pełniejszego urzeczywistniania siebie, czyli najogólniej mówiąc – rozwoju. Stanowią one bowiem podstawę każdego systemu, programu czy pojedynczego działania wychowawczego (Strembska-Kozieł, 2015).

Jak już wcześniej wspomniano aksjologia bardzo często ujmowana jest w kontekście pedagogiki. Wyróżnia się tu zazwyczaj: edukację do wartości i wychowanie do wartości. Dogłębną definicję obydwu pojęć podała Katarzyna Olbrycht. Pierwsze z nich definiuje jako: *«przekaz wiedzy o wartościach, wartościowaniu i uczenie umiejętności potrzebnych do samodzielnego wartościowania»* (Strembska-Kozieł, 2015).

A zatem edukacja do wartości kształci kompetencje człowieka. Z kolei wychowanie do wartości jest: *«kształtowaniem orientacji aksjologicznej, która stanowi funkcję dojrzałości, gotowości do świadomego i odpowiedzialnego wybierania wartości i odpowiadania na nie»* (Strembska-Kozieł, 2015).

Katarzyna Olbrycht zauważyła także potrzebę ukazania i kształcenia języka wartości przez m.in. kontakt dzieci, uczniów z literaturą piękną. Znajomość ta pozwala na głębsze formułowanie pojęć dotyczących wartości,

ich rozumienie i doświadczenie. Podobnie uwrażliwianie na wartości, pozwala na głębokie przeżycie piękna i lepsze jego zrozumienie, a także otwarcie się na estetykę.

Edukacja człowieka rozpoczyna się w momencie przyjścia na świat. Pierwszymi nauczycielami są rodzice, środowisko rodzinne czy dom. Następny etap to przedszkole, szkoła podstawowa oraz kolejne miejsca zdobywania wiedzy, poszerzania własnych umiejętności. A zatem ważnym zagadnieniem jest sposób w jaki dzieci będą dbały o zaszczerpieone im wartości w przedszkolu w dalszym życiu. Zadanie to spoczywa na nauczycielach wychowania przedszkolnego. Edukację opartą na wartościach można odnaleźć na wielu płaszczyznach działania w przedszkolu, między innymi w edukacji artystycznej dzieci: muzycznej, plastycznej czy technicznej. Z nią obcuja przecież niemal codziennie dzieci w przedszkolu. Tak więc na poziomie przedszkola sztuka powinna być pokazywana w czytelny, wyrazisty sposób, tak aby można ją zrozumieć. Zawarte w niej subtelne piękno, dobro, przemawiają do najmłodszych poprzez różnego rodzaju formy, barwy czy dźwięki. Wartości te są podstawą postrzegania zjawisk społecznych, przyrodniczych, kulturowych, a tym samym dzieł sztuki. Jak pisze wspomniana już Katarzyna Olbrycht, edukacja w duchu aksjologicznym bardzo często oznacza:

- wprowadzanie w świat wartości i wiedzy o nich;
- umiejętność wyboru, szeregowanie wartości, twórcze ich realizowanie w życiu;
- wybieranie takich programów, które są zorientowane na edukację aksjologiczną (Żuchelkowska, 2012, s. 24).

Postawa aksjologiczna u dzieci w wieku przedszkolnym zostaje kształcona poprzez:

- naukę rozumienia oraz akceptowania wartości w odniesieniu do środowiska rówieśniczego;
- naukę rozróżniania rzeczy wartościowych od bezwartościowych, kiczowatych;
- kształcenie poczucia estetyki;
- rozwijanie wrażliwości na świat wartości, świat sztuki;
- umacnianie wzorców postępowania (Żuchelkowska, 2012, s. 24–25).

A zatem przyglądając się przedmiotowi aksjologii w pedagogice, można stwierdzić, iż pełni ona szczególną rolę. Nie należy przecież oddzielać wychowania od wartości. Są one bowiem istotnym zagadnieniem w edukacji pojmowanej jako proces, w którym wartości są jej podstawą. Edukacja jak wcześniej powiedziano to wszechstronny rozwój człowieka. W jego postawę wpisane są wartości, które będą wdrazane podczas procesu wychowania. Dlatego ważnym jest odpowiedni dobór wartości, również ukazanie ich na różnych szczeblach edukacji człowieka w wieloprzedmiotowym kształceniu (Strembska-Kozieł, 2015).

Wymienione powyżej punkty przyszły nauczyciel zdobywa na studiach pedagogicznych. Ich głównym celem jest przygotowanie kandydatów do roli nauczyciela wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej, a także poszerzenie wiedzy i umiejętności praktycznych w zakresie pracy z dziećmi. W toku studiów studenci uczestniczą w zajęciach dydaktycznych określonych przez plan studiów, nabywając kompetencje ogólne i specyficzne dla specjalności edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna. Odnoszą się one do wiedzy, umiejętności i postawy twórczej przyszłego nauczyciela, czyli:

- rozumienie potrzeb dzieci (w wieku przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym) oraz wszelkich innych (psychicznych, biologicznych, społecznych) uwarunkowań przyswajania wiedzy, zdobywania umiejętności, rozwoju osobowości wychowanków;
- umiejętność formułowania celów edukacyjnych dotyczących rozwoju zarówno siebie, jak i swoich wychowanków;
- znajomość podstaw programowych i programów do edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej;
- znajomość metod i form projektowania sytuacji edukacyjnych odpowiednio do treści kształcenia, potrzeb i możliwości dzieci;
- zdolność twórczej aktywności w zakresie poszukiwania rozwiązań nowatorskich dotyczących organizacji procesu edukacyjnego skierowanego na wspomaganie rozwoju wychowanków;
- umiejętność organizowania pracy swojej i wychowanków (planowania i finalizowania działań, racjonalnego gospodarowania czasem);
- znajomość metod poznawania wychowanków oraz umiejętność diagnozowania poziomu ich rozwoju w celu właściwego dostosowania metod wspomagających proces poznawania i rozumienia świata;
- umiejętność oceniania pracy wychowanków i jej dokumentowania;
- sprawność nawiązywania i podtrzymywania kontaktów interpersonalnych nie tylko z dziećmi, ale także z ich rodzicami (opiekunami) oraz pozostałymi uczestnikami procesu edukacyjnego;
- umiejętność współdziałania z innymi, niż przedszkole, czy szkoła instytucjami wychowującymi oraz z szeroko rozumianym środowiskiem lokalnym;
- rozumienie swojej roli jako propagatora inicjatyw społecznych w środowisku lokalnym, mających na celu budowanie związku placówek oświatowych z otaczającą je rzeczywistością.

Zdobyte kwalifikacje w pełni przygotowują absolwentów do pełnienia roli nauczyciela dzieci w wieku przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym («Sylwetka absolwenta», 2013). Wiedza i umiejętności studentów dotyczą również edukacji muzycznej. Ich realizacja następuje na kilku przedmiotach między innymi *Zajęcia umuzykalniające*, na których wdrażane są zasady muzyki. Celem tego przedmiotu są:

1. Rozwijanie twórczych zdolności muzycznych studenta.
2. Poszerzanie wiadomości z zakresu zasad muzyki oraz rozwijanie praktycznych umiejętności stosowania zasad muzyki.
3. Rozwijanie słuchu wysokościowego.
4. Wykorzystywanie form aktywności muzycznych poprzez tworzenie własnych zadań muzycznych w pracy z dziećmi.

Z treści programowych wymienić można:

1. Realizowanie ćwiczeń emisyjnych przygotowujących do śpiewania.
2. Śpiewanie piosenek z repertuaru dziecięcego.
3. Realizowanie ćwiczeń muzyczno-ruchowych.
4. Gra na instrumentach perkusyjnych: dzwonki chromatyczne, flet podłużny.

5. Tworzenie i wykonywanie własnych ćwiczeń rytmicznych oraz prostych akompaniamentów do piosenek.

Kolejny przedmiot nauczania na studiach to *Współczesne koncepcje metodyczne zintegrowanego kształcenia początkowego w zakresie edukacji muzycznej*. Podczas tych zajęć przyszły nauczyciel poznaje i realizuje własne twórcze zadania, ćwiczenia muzyczne przeznaczone dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym.

Cele przedmiotu przedstawiają się następująco:

1. Przygotowanie studenta do tworzenia własnych, kreatywnych i innowacyjnych zajęć zintegrowanego kształcenia w zakresie edukacji muzycznej.
2. Samodzielne przeprowadzenie przez studentów ćwiczeń z zakresu poznanych koncepcji edukacji muzycznej.
3. Przygotowanie własnych twórczych zadań muzycznych dotyczących aktywności muzycznej dzieci.

Przedstawione obszary działań edukacyjnych kompilują z podstawą programową wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej. Można w niej odnaleźć wszystkie płaszczyzny działań dzieci w przedmiocie muzyka, dostrzegając w niej wiele wartości.

W wychowaniu przedszkolnym dzieci osiągając dojrzałość szkolną w obszarze emocjonalnym powinny więc:

- rozróżniać swoje emocje, umieć je nazwać, szanować emocje drugiej osoby;
- dostrzegać emocjonalną wartość otoczenia przyrodniczego jako źródła satysfakcji estetycznej.

W obszarze społecznym:

- przejawiać poczucie własnej wartości jako osoby, okazywać szacunek innym, przestrzegać wartości;
- nazywać i rozpoznawać wartości związane z umiejętnościami i zachowaniami społecznymi, np. szacunek do dzieci i dorosłych, szacunek do ojczyzny;
- okazywać obowiązkowość, przyjaźń, radość.

W obszarze poznawczym:

- eksperymentować rytmem, głosem, dźwiękami i ruchem, rozwijając swoją wyobraźnię muzyczną;
- słuchać, odtwarzać i tworzyć proste ćwiczenia rytmiczne, śpiewać piosenki, dostrzegać zmiany charakteru muzyki, np. dynamiki, agogiki, wysokości dźwięku, reagować na sygnały, grać na instrumentach perkusyjnych tj.: bębenek, trójkąt, kastaniety oraz innych źródłach dźwięku;
- śpiewać piosenki z dziecięcego repertuaru oraz łatwe piosenki ludowe;
- uczestniczyć w zbiorowym muzykowaniu;
- wyrażać emocje i zjawiska pozamuzyczne poprzez własną ekspresję muzyczną;
- aktywnie słuchać muzyki («Podstawa programowa», 2010, s. 6–9).

Ponadto świat wartości odnajdujemy również w rozwoju dziecka poprzez muzykę w funkcjach: wychowawczych, poznawczych, kształcących, kompensacyjno-terapeutycznych, estetycznych, integrujących, kreatywnych (Regelski, 2005, s. 16). Przyczyniają się one bowiem do rozwoju osobowości młodego człowieka otwartego na świat. Jako bodziec społeczny muzyka stymuluje również rozwój wrażliwości, emocji, kreatywności dzieci. Rolą nauczyciela jest zaś uwrażliwienie uczniów na piękno i potrzebę obcowania z muzyką (Davis, 2005, s. 55).

Odnajdując treści edukacji muzycznej na poziomie szkoły podstawowej, uwidacznia się działanie w płaszczyznach teoretycznych i praktycznych. Jedne z nich dotyczą wiedzy o kulturze muzycznej, narodowym i światowym dziedzictwie kulturowym. Działania ucznia koncentrują się wokół interpretacji zjawisk związanych z kulturą muzyczną, słuchania muzyki, rozpoznawania, rozróżniania i omawiania jej cech, przedstawiania własnego stosunku do słuchanego i wykonywanego repertuaru, do świadomego odbioru sztuki (Ho, 2004). Z kolei treści nauczania podzielono na trzy części. Pierwsza to ekspresja własna uczniów, opiera się ona na ćwiczeniach z zakresu:

1. Śpiewu.
2. Gry na instrumentach.
3. Ćwiczeń muzyczno-ruchowych.
4. Percepcji muzyki.

Druga ugruntowuje wiedzę z zakresu zasad muzyki i form muzycznych. Trzecia część nawiązuje do kultury muzycznej, narodowego i światowego dziedzictwa kulturowego. Zasób wiedzy ucznia został tu szeroko potraktowany, gdyż:

1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej;

2) zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne;

3) poszukuje informacji o muzyce w wydawnictwach książkowych, multimedialnych i innych dostępnych źródłach;

4) poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu;

5) wyszukuje nagrania z literatury muzycznej w celu zilustrowania twórczości kompozytorów, cech epoki, charakterystyki stylów, przygotowując prezentacje lub/i muzyczne port folio;

6) uczestniczy w tworzeniu artystycznych projektów edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym, (również z wykorzystaniem technologii informacyjnej);

7) angażuje się w kreowanie kultury artystycznej swojej szkoły i najbliższego środowiska;

8) uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych;

9) stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: odpowiednie zachowanie podczas koncertu, przedstawienia operowego itp., tolerancja dla preferencji muzycznych innych osób oraz szacunek dla twórców i wykonawców («Podstawa programowa», 2010, s. 6–14).

Zakończenie

Podsumowując te rozważania można wnioskować, iż muzyka jako nośnik wartości jest jedną z dyscyplin w kształceniu młodego człowieka począwszy od wieku przedszkolnego. Oparta na ekspresji własnej musi być odpowiednio ukierunkowana przez nauczyciela, aby w dorosłym życiu wybierać dzieła wartościowe. Jak słusznie zauważa Wiesława Sacher, muzyka niesie ze sobą wiele doznań i wzruszeń. Autorka pisze: «*Muzyka towarzyszy nam w licznych sytuacjach życiowych, a także podczas rozrywki i zabawy, jest środkiem wzbudzającym poczucie fascynacji i wzruszeń, doznawania intelektualnych olśnień, środkiem wzbogacania jakości życia. Jest także przedmiotem nauczania, bywa stosowana w terapii, np. zaburzeń emocjonalnych i rozwojowych. Jej różnorodne funkcje wykorzystuje się również w funkcji estetyzującej życie codzienne*» (Sacher, 2012, s. 153).

References

- Błasiak, A.** (2009). *Aksjologiczne aspekty procesu wychowania. Wybrane zagadnienia [The axiological aspects of the education process. Selected Issues]*. Kraków: WAM [in Polish].
- Davis, R.** (2005). Music Education and Cultural Identity. *Educational Philosophy and Theory*, 37, 47–63. doi: 10.1111/j.1469-5812.2005.00097.x [in English].
- Ho, W.** (2004). Use of information technology and music learning in the search for quality education. *British Journal of Educational Technology*, 35, 57–67. doi: 10.1111/j.1467-8535.2004.00368.x [in English].

- Ingarden, R.** (1966). *Przeżycie, dzieło, wartość* [Survival, work, value]. Kraków: Wyd. Literackie [in Polish].
- Okoń, W.** (2001). *Nowy słownik pedagogiczny* [New pedagogical dictionary]. Warszawa: Żak [in Polish].
- Podstawa programowa kształcenia ogólnego z komentarzem. Szkoła podstawowa – Muzyka* [General education programm with commentary. Primary School – Music]. (2010). Retrieved from <http://new.ore.edu.pl/wp-content/uploads/2017/05/muzyka.-pp-z-komentarzem.-szkola-podstawowa.pdf> [in Polish].
- Regelski, T.** (2005). Music and Music Education: Theory and praxis for ‘making a difference’. *Educational Philosophy and Theory*, 37, 7–27. doi: 10.1111/j.1469-5812.2005.00095.x [in English].
- Sacher, W.A.** (2012). *Pedagogika muzyki. Teoretyczne podstawy powszechnego kształcenia muzycznego* [Pedagogy of music. Theoretical foundations of universal music education]. Kraków: Impuls [in Polish].
- Strembska-Kozieł, M.** (2015). *O potrzebie wychowania do wartości* [About the need for education to value]. Retrieved from <http://www.psychologia.net.pl/artukul.php?level=752> [in Polish].
- Sylwetka absolwenta. Kierunek Pedagogika* [Graduate figure. The direction of pedagogy]. (2013). Retrieved from <http://wpia.ujk.edu.pl/wped/kom/pliki/sylwetka.pedagogika.pdf> [in Polish].
- Żuchelkowska, K.** (2012). *Świat wartości dzieci kończących edukację przedszkolną* [The values world of pre-school children of last year education]. Bydgoszcz: Wyd. Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego [in Polish].

ROGOZIŃSKA Katarzyna – PhD of Pedagogical Sciences, associate professor of Media and Arts Education Department, Institute of School Education of Jan Kochanowski University in Kielce, Poland (krogozinska@ujk.edu.pl)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6867-0834>

ResearcherID: <http://www.researcherid.com/rid/D-5074-2018>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2313-2094.6/38.121436>

To cite this article: Rogozińska, K. (2018). Aksjologiczny wymiar edukacji muzycznej w kształceniu studentów [Axiological dimension of music education in the schooling of students]. *Liudynoznavchi studii. Serii «Pedagogika» – Human Studies. Series of «Pedagogy»*, 6/38, 267–276. doi: 10.24919/2313-2094.6/38.121436 [in Polish].

Article history

Received: 20 September 2017

Accepted: 15 February 2018

Received in revised form: 17 November 2017

Available online: 5 April 2018

AXIOLOGICAL DIMENSION OF MUSIC EDUCATION IN THE SCHOOLING OF STUDENTS

Abstract. The problem of axiology has been dealt with by many Polish scientists. You can mention here: Władysław Tatarkiewicz, Roman Ingarden, Karol Kotłowski, Fr. Józef Tischner, Heliodor Muszyński, Władysław Stró-

żewski. In their work they defined the concept, discussing its content. The term axiology comes from the Greek words *axios* – meaning what is worthy, precious, worth, and *logos* – knowledge, science. Axiology is a science that evaluates things in terms of their value, meaning or utility. It is an inseparable part of philosophy, also the basis of the humanities. It occurs in psychology, pedagogy or sociology. It also deals with ontological, epistemological, methodological, sociological and cultural sciences.

Values have always been one of the most important areas of research in the educational process. Axiology is often seen in the context of pedagogy. There are usually here: education to value, upbringing to value, education to value human competence. In turn, upbringing is worthwhile: «shaping the axiological orientation, which is the function of maturity, the willingness to deliberately and responsibly choose and respond to them». Education based on values can be found in many areas of children's activities, for example in preschool, in musical, artistic or technical expression. In the kindergarten, the art should be shown in a legible, expressive manner, so that the subtle beauty, the good, and the subtle beauty presented to the children through forms, colors or sounds. The values presented in this way are the basis for the perception of social, natural and cultural phenomena. So, axiology has a special role in pedagogy because education should not be separated from value. They are an important issue in the whole process of education – they are the basis. It can also be concluded that music as a medium of value is one of the important disciplines in young people's education.

However, music education based on self-expression must be appropriately directed by the teacher so that in his adult life he chooses valuable works. As Wiesław Sacher rightly points out, music brings with it many emotions. Music accompanies the man in numerous situations of life as well as in entertainment and fun, is a means of inspiring feelings of fascination and emotion, experiencing intellectual dazzling, a means of enriching the quality of life. Its varied functions are also used in the function of aestheticizing everyday life.

Keywords: axiology, child, teacher, music education.

Acknowledgments. Sincere thanks to pedagogical staff at Jan Kochanovsky University in Kielce (Poland), in particular Prof. Mirosław Babiarczyk, and Institute of Musical Arts of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University (Ukraine), in particular Prof. Stepan Datsyuk.

Funding. The author(s) disclosed receipt of the following financial support for the research, authorship, and/or publication of this article: Funding from Jan Kochanovsky University in Kielce permitted this research completion.